

KARTA KURSU

Nazwa	Filozofia umysłu II
Nazwa w j. ang.	<i>Philosophy of Mind 02</i>

Kod		Punktacja ECTS*	5
-----	--	-----------------	---

Koordynator	Dr hab. Marzenna Jakubczak, prof. UP	Zespół dydaktyczny
-------------	--------------------------------------	--------------------

Opis kursu (cele kształcenia)

Kurs służy pogłębieniu wiedzy na temat kluczowych stanowisk i wyzwań współczesnej filozofii umysłu. Omówione zostaną m.in. stanowiska biologicznego naturalizmu i monizmu anomalnego (Searle, Davidson). Najwięcej uwagi zajmą te zagadnienia, które poddawane są reinterpretacji w świetle najnowszych badań empirycznych. Rozpatrzone zostaną argumenty wysuwane we współczesnej debacie na temat tożsamości osobowej, wolności woli, poczucia sprawstwa, chronestezji i złudności Ja (Parfit, Lewis, Libet, Tulving, Wegner, Gallagher, Metzinger). Problematyka uświadomionej cielesności przedstawiona zostanie m.in. w kontekście współczesnych analiz fenomenologicznych (Varela, Thompson, Zahavi, Bermudez). Przybliżone zostaną także wybrane azjatyckie koncepcje umysłu, wykorzystujące rozmaite formy medytacji, która służy regulacji uwagi i kontroli emocji. Buddyjskie i hinduskie metody samoobserwacji omówione zostaną w kontekście poszukiwania neurologicznej podstawy subiektywnego doświadczenia wglądu i głębokiego skupienia (*samadhi*), doświadczanego podczas medytacji.

Warunki wstępne

Wiedza	
Umiejętności	Krytyczna analiza współczesnych tekstów filozoficznych.
Kursy	

Efekty kształcenia

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01: Student/ka zna w zaawansowanym stopniu znaczenie filozofii umysłu, jej metody i terminologię, najważniejsze teorie oraz jej miejsce w systemie nauk ze szczególnym uwzględnieniem jej relacji do filozofii człowieka, etyki i epistemologii.	K_W01
	W02: Posiada ugruntowaną wiedzę z zakresu współczesnej filozofii umysłu oraz jej związków z naukami empirycznych.	K_W01, K_W04
	W03: Zna możliwości i ograniczenia umysłu ludzkiego, a także wpływ uwarunkowań historyczno-kulturowych na tworzenie teorii umysłu.	K_W02

	U01: Student/ka potrafi rozpoznawać i porównywać wyniki z różnych dziedzin i dyscyplin wiedzy; potrafi poprawnie stosować terminy i pojęcia z obszaru filozofii umysłu, potrafi formułować i analizować problemy dotyczące tożsamości osobowej, świadomości i relacji umysł-ciało.	K_U01
	U02: student/ka potrafi samodzielnie rozwijać, pogłębiać i wykorzystywać wiedzę z zakresu filozofii umysłu.	K_U04
	U03: student/ka potrafi przedstawiać swoje stanowisko na temat natury umysłu, argumentować i dyskutować w oparciu o zdobytą wiedzę.	K_U06

Kompetencje społeczne	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
	K01: student/ka wykorzystuje posiadaną wiedzę z zakresu filozofii umysłu w praktyce życia; K02: student/ka rozumie potrzebę pogłębiania i aktualizowania zdobytej wiedzy z zakresu filozofii najnowszej.	K_K01 K_K02

Organizacja										
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach								
		A		K		L		S		P
Liczba godzin	30	30								

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykłady problemowe poświęcone omówieniu zagadnień filozoficznych oraz ich związków z wynikami nauk empirycznych; w uzupełnieniu prezentacje PPT lub materiały dokumentalne dotyczące współczesnych badań nad umysłem. Wiedza teoretyczna i refleksja krytyczna uczestników kursu rozwijana jest m.in. podczas dyskusji toczonych na zajęciach, poprzedzonych samodzielną lekturą zadanych przez prowadzącego tekstów.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Kolokwium	Praca pisemna	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Konспекty z przeczytanych lektur
W1								x	x		x		x

W2								X	X		X		X
W3								X	X		X		X
U1								X	X		X		X
U2								X	X		X		X
U3								X	X		X		X

Kryteria oceny	<p>(1) 60% Egzamin ustny.</p> <p>(2) 20% Kolokwium śródsesemestralne sprawdzające wiedzę z zakresu terminologii i podstawowych stanowisk omawianych podczas zajęć.</p> <p>(3) 20% Aktywność w dyskusji podczas zajęć i zaangażowanie w opracowanie konspektów zadanych lektur.</p>
----------------	--

Uwagi	Dwie nieobecności w trakcie semestru – bez konsekwencji. Większa absencja skutkuje koniecznością przygotowania dodatkowych zadań, wyznaczonych przez prowadzącego.
-------	--

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Kluczowe kwestie omawiane podczas zajęć:

1. Współczesne ujęcia materializmu: teorie identyczności (obiektywnej i kategoryjnej) *versus* funkcjonalizm.
2. Krytyka założeń monizmu i główne tezy biologicznego naturalizmu (Searle).
3. Monizm anomalny i granice redukcjonizmu (Davidson).
4. Problem tożsamości osobowej; pamięć a ciągłość psychiczna (Wiggins, Parfit, Lewis).
5. Problematyka wolnej woli – dyskusja wokół eksperymentów Libeta.
6. Wpływu środowiska społecznego na autonomię podmiotu (dyskusja wokół eksperymentów Milgrama i Zimbardo).
7. Chronestezja w świetle badań empirycznych (Tulving, Wegner).
8. Poczucie sprawstwa a motywacja i akrozja (Gallagher, Mele, Davidson).
9. Główne stanowiska w sporze nt. wolnej woli: fatalizm, determinizm, kompatybilizm i inkompatybilizm, literarianizm.
10. Problematyka ucieleśnionego Ja w świetle współczesnych analiz fenomenologicznych; introspekcja a metoda fenomenologiczna (Merleau-Ponty, Thompson, Zahavi).
11. Granice samopoznania i metody badania świadomości: heterofenomenologia, neurofenomenologia, itd. (Dennett, Varela, Bermudez).
12. Złudzenie Ja, fenomenalny model jaźni (Metzinger), buddyjska teoria nie-jaźni (Czandrakirti, Bodhi).
13. Modele umysłu i świadomości w ujęciu filozofii porównawczej – tradycja zachodnia i hinduska i buddyjska (Patańdzali, Velmans).
14. Terapeutyczna aplikacja buddyjskich i hinduskich metod samoobserwacji i subiektywnego doświadczenia wglądu (*samadhi*), doświadczanego podczas medytacji – w świetle badań neurologicznych (Deikman, Goldberg, Lutz, Davidson).

Wykaz literatury podstawowej

- *Filozofia podmiotu* (antologia), red. J. Górnicka-Kalinowska. Aletheia, Warszawa 2001.
- *Filozofia umysłu* (antologia), red. B. Chwedeńczuk, Aletheia, Warszawa 1995.
- Gallagher Shaun, Dan Zahavi, *Fenomenologiczny umysł*. PWN 2015.
- Varela Francisco J., Eleanor Rosch, *The embodied mind: cognitive science and human experience*. MIT Press 1993.

Wykaz literatury uzupełniającej

- Bermudez J.L., et al. eds., *The body and the self*. MIT 1998.
- Block Ned., Comparing the major theories of consciousness. In: Michael Gazzaniga (ed.), *The Cognitive Neurosciences IV*, s. 1111-1123. 2009.
- Depraz Natalie, Francisco J. Varela, Pierre Vermersch, *On becoming aware. A pragmatics of experiencing*. John Benjamins Publishing Company, Amsterdam / Philadelphia 2002.
- Elliott A., *Koncepcje „ja”*, Sic!, Warszawa 2007.
- Kristjansson Kristjan, *The self and its emotions*. Cambridge University Press 2010.
- Lutz Antoine and Evan Thompson, Neurophenomenology. Integrating subjective experience and brain dynamics in the neuroscience of consciousness. *Journal of Consciousness Studies*, 10, No. 9–10, 2003, pp. 31–52
- Lysenko Victoria G. (2018) Mind and consciousness in Indian Philosophy, *Russian Studies in Philosophy*, 56:3, 214-231, DOI: 10.1080/10611967.2018.1459378
- MacKenzie Matthew (2015): Reflexivity, subjectivity, and the constructed self: A Buddhist model, *Asian Philosophy*, DOI: 10.1080/09552367.2015.1078140
- Macphail E.M., *Ewolucja świadomości*, Rebis, Poznań 2002.
- Metzinger Thomas, *Tunel Ego. Naukowe badanie umysłu a mit świadomego „ja”*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego 2018.
- Miłkowski, M., Poczobut, R., (red.) *Metafizyka umysłu*, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 2006.
- Shear Jonathan, *Explaining consciousness – the ‘hard problem’*. MIT Press 1997.
- Velmans Max, Susan Schneider eds., *The Blackwell Companion to Consciousness*. Blackwell Publishing Ltd 2007.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	10
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	30
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	10
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	-
	Przygotowanie do egzaminu	30
Ogółem bilans czasu pracy		140
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		5